

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W OPARCIU O PROGRAM *NOWE Słowa na start* M. Derlukiewicz

Dla KLASY VIII - 2024 – dostosowane do Podstawy Programowej z dnia 28.08.2024

Ze względu na to, iż program zezwala nauczycielowi na wielowariantowość doboru treści programowych zawartych w wymaganiach dla poszczególnych klas, termin ich realizacji wybiera nauczyciel uczący w danej klasie.

Dział nauczania		POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM PONADPODSTAWOWY	
		Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	bardzo dobry
Kształcenie kulturowo – literackie	czytanie ze zrozumieniem	<p>Odczytuje informacje zawarte w przekazach werbalnych i niewerbalnych. Odpowiada na pytania.</p> <p>Formułuje pytania do tekstu.</p> <p>Wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego.</p> <p>Dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką.</p>	<p>Rozumie symbole występujące w przekazach niewerbalnych.</p> <p>Porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie.</p> <p>Zna różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką.</p>	<p>Odpowiednio dopasowuje symbole do przekazu.</p> <p>Podjmuje próby analizy tekstu: porównuje, klasyfikuje, wnioskuje, charakteryzuje, argumentuje.</p> <p>Określa funkcje rodzajów piśmiennictwa: literatury pięknej, naukowej, popularnonaukowej, publicystyki.</p>	<p>Samodzielnie odczytuje informacje zawarte w przekazach niewerbalnych i werbalnych.</p> <p>Analizuje przeczytany tekst: wnioskuje, porównuje, klasyfikuje, ocenia, uzasadnia, argumentuje.</p> <p>Rozumie funkcje rodzajów piśmiennictwa.</p>

	<p>lektura</p>	<p>Zna dłuższe teksty literackie we fragmentach. Wskazuje elementy świata przedstawionego.</p> <p>Podejmuje próby omawiania podstawowych zagadnień.</p>	<p>Wypowiada się na tematy związane z przeczytaną lekturą.</p> <p>Rozróżnia pojęcia związane z tekstem literackim i rozumie je.</p> <p>Rozróżnia pojęcia: realny, fikcyjny, fantastyczny, fabularny, niefabularny.</p> <p>Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich.</p>	<p>Zna omawiane teksty w całości. Potrafi sformułować opinię dotyczącą lektury.</p> <p>Rozpoznaje w tekście literackim symbol, alegorię.</p> <p>Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty .</p>	<p>Samodzielnie referuje problematykę omawianych utworów.</p> <p>Odczytuje w tekście symbol, alegorię, eufemizm i określa funkcję.</p> <p>Dokonuje oceny postępowania bohaterów, przebiegu zdarzeń, itp.</p> <p>Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, społeczny, historyczny, , kulturowy, filozoficzny.</p>
	<p>poetyka</p>	<p>Podaje podstawowe wyznaczniki wiersza i prozy.</p> <p>Referuje treść wiersza.</p> <p>Wskazuje poznane w kl. IV-VII środki stylistyczne.</p> <p>Rozróżnia wiersz stroficzny, ciągły, biały.</p> <p>Zna pojęcia: neologizm, inwokacja, ironia, komizm.</p>	<p>Rozróżnia: narratora w gatunku mieszanym, postać mówiącą, autora.</p> <p>Opisuje porządek przestrzenny w wierszu: wers, strofa, rym, rytm.</p> <p>Rozróżnia ujęcie dosłowne od metaforycznego.</p> <p>Określa rodzaje liryki.</p> <p>Rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, inwokację, ironię.</p>	<p>Wskazuje i nazywa poznane środki poetyckie w wierszu.</p> <p>Rozpoznaje i nazywa rodzaje rymów i wiersza.</p> <p>Podaje cechy liryki pośredniej i bezpośredniej.</p> <p>Określa w tekście literackim funkcje środków poetyckich.</p>	<p>Wyjaśnia sens metafory.</p> <p>Określa funkcję poznanych środków stylistycznych w utworze.</p> <p>Rozumie i wyjaśnia funkcje środków poetyckich w utworze.</p>

	Rodzaje, gatunki literackie i dziennikarskie	<p>Rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat.</p> <p>Zna cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów.</p> <p>Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: powieść, , komedia, fraszkapieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia, komedia.</p>	<p>Rozumie pojęcia: epika, liryka, dramat.</p> <p>Określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów Przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju.</p> <p>Wymienia podstawowe cechy gatunkowe czytanych utworów literackich.</p>	<p>Posługuje się pojęciami związanymi z poszczególnymi rodzajami i gatunkami literackimi.</p> <p>Wskazuje i nazywa podstawowe cechy gatunkowe czytanych utworów literackich.</p>	<p>Świadomie posługuje się poznanymi pojęciami.</p> <p>Bezbłędnie potrafi zaklasyfikować tekst do określonego gatunku, podając cechy.</p> <p>Samodzielnie podaje przykłady utworów należących do poszczególnych rodzajów, gatunków literackich. Wskazuje autora.</p>
		<p>Zna pojęcie: literatura faktu.</p> <p>Wymienia gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł.</p>	<p>Rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł.</p>	<p>Określa cechy literatury faktu, podaje przykłady dzieł i autorów.</p>	<p>Klasyfikuje gatunki dziennikarskie, podaje podstawowe cechy danego gatunku.</p>
	wiedza o kulturze	<p>Odróżnia specyfikę różnych tekstów kulturowych niewerbalnych.</p> <p>Podjeemuje próby interpretacji dzieł sztuki.</p>	<p>Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.</p> <p>Zna pojęcia związane z różnymi przekazami kultury.</p> <p>Interpretuje dzieła sztuki.</p>	<p>Świadomie posługuje się pojęciami związanymi z różnymi tekstami kultury.</p> <p>Znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.</p>	<p>Ogarnia całość przekazów kulturowych, zauważa relacje między detalami.</p> <p>Rozumie cel nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych w tekstach współczesnej kultury popularnej.</p>

Kształcenie językowe	formy wypowiedzi	<p>Potrafi zredagować formy wypowiedzi poznane w klasach poprzednich.</p> <p>Podejmuje próby tworzenia wypowiedzi w następujących formach: recenzja, sprawozdanie rozprawka, podanie, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad.</p> <p>Próbuje przekształcenia na tekście cudzym.</p>	<p>W miarę samodzielnie redaguje nowo poznane formy wypowiedzi.</p> <p>Tworzy spójne wypracowania.</p> <p>Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza i parafrazuje.</p>	<p>Samodzielnie redaguje poszczególne formy wypowiedzi.</p> <p>Tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami.</p>	<p>Rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych.</p>
	elementy retoryki	<p>Odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie.</p> <p>Gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi.</p> <p>Zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi.</p>	<p>Porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi.</p> <p>Redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi.</p> <p>Odróżnia przykład od argumentu.</p> <p>Przedstawiając własne zdanie, uzasadnia je przykładami.</p>	<p>Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych.</p> <p>Przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego.</p> <p>Rzeczowo uzasadnia.</p>	<p>Funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę.</p> <p>Przeprowadza negocjacje zgodnie z podanym schematem.</p>

	komunikacja	<p>Posługuje się językiem czynnym ze świadomością celu. Odróżnia język pisany od mówionego.</p> <p>Rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach.</p> <p>Dostrzega ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu.</p> <p>Rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe</p> <p>Zna pojęcia: <i>mowa zależna</i> i <i>mowa niezależna</i>.</p>	<p>Rozumie pojęcie stylu.</p> <p>Wymienia sytuacje, w których trzeba nadać wypowiedzi specyficzny styl w zależności od adresata.</p> <p>Rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich.</p> <p>Rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone.</p> <p>Zna sposoby wzbogacania słownictwa.</p> <p>Rozpoznaje rodzaje wyrazów ze względu na znaczenie. Zna pojęcia: neologizm, archaizm, homonim, antonim, synonim.</p> <p>Używa poprawnych form gramatycznych imion i nazwisk.</p> <p>Odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.</p>	<p>Formułuje wypowiedzi dostosowane do adresata.</p> <p>Wyjaśnia różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka.</p> <p>Rozumie, na czym polega błąd językowy.</p> <p>Rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny.</p> <p>Stosuje sposoby wzbogacania słownictwa.</p> <p>Świadomie stosuje neologizm, archaizm, homonim, antonim, synonim.</p> <p>Wprowadza do wypowiedzi mowę zależną i niezależną.</p> <p>Używa poprawnych form gramatycznych nazw miejscowych i mieszkańców.</p>	<p>Tworzy wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka w zadanym stylu.</p> <p>Analizuje wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi.</p> <p>Wspiera wypowiedzi informacją : prasową, z lektury, cytuje, itp.</p> <p>Rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu</p> <p>Potrafi podać funkcję, cel stosowania neologizmów, archaizmów, homonimów, antonimów, synonimów.</p> <p>Świadomie wprowadza do wypowiedzi mowę zależną oraz niezależną i zapisuje poprawnie.</p>
	wypowiedzenie	<p>Określa rodzaj wypowiedzenia ze względu na cel wypowiedzi i liczbę orzeczeń.</p> <p>Zna części zdania.</p> <p>Zna rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie.</p> <p>Rozpoznaje wypowiedzenie wielokrotnie złożone.</p>	<p>Rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone</p> <p>Odróżnia rodzaj orzeczenia i podmiotu.</p> <p>Omawia sposób wyrażania podmiotu i orzeczenia.</p> <p>Nazywa określenia podmiotu i orzeczenia.</p>	<p>Stosuje różne rodzaje wypowiedzeń, w tym imiesłowowy równoważnik zdania. Przekształca wypowiedzenia.</p>	<p>Rozumie funkcję imiesłowowego równoważnika zdań.</p> <p>Świadomie i celowo stosuje różne wypowiedzenia.</p>

<p style="text-align: center;">części mowy</p>	<p>Rozpoznaje poznane wcześniej części mowy. Określa podstawowe formy gramatyczne odmiennej części mowy.</p> <p>Rozpoznaje imiesłów.</p>	<p>Nazywa odmienne i nieodmienne części mowy, określa wskazane formy gramatyczne.</p> <p>Odróżnia i nazywa imiesłów.</p>	<p>Poprawnie rozpoznaje wszystkie odmienne i nieodmienne części mowy.</p> <p>Poprawnie tworzy i nazywa rodzaje imiesłówów.</p> <p>Rozumie zasady tworzenia i odmiany imiesłówów.</p>	<p>Określa formy odmiennej części mowy, tworzy je, stosuje w zdaniach.</p> <p>Podaje funkcję części mowy w zdaniu.</p>
<p style="text-align: center;">Słowotwórstwo</p>	<p>Rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny.</p> <p>Rozpoznaje rodzinę wyrazów.</p> <p>Tworzy rodzinę wyrazów od danego słowa.</p>	<p>W wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant Określa rodzaj formantu. Rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej. Wskazuje rdzeń.</p> <p>Wyjaśnia pisownię wyrazów poprzez odwołanie się do wiadomości ze słowotwórstwa.</p>	<p>Tworzy kilka wyrazów od pochodnych będących różnymi częściami mowy.</p> <p>Wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym.</p>	<p>Zna zasady tworzenia wyrazów złożonych.</p>
<p style="text-align: center;">fonetyka</p>	<p>Zna podstawowe pojęcia z fonetyki.</p>	<p>Rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych i utraty dźwięczności w wygłosie.</p>	<p>Wskazuje upodobnienia i nazywa ich rodzaj. Poprawnie wymawia uproszczenia.</p> <p>Rozumie rozbieżności między mową a pismem.</p>	<p>Zna i poprawnie stosuje pojęcia /zasady z fonetyki.</p>
<p style="text-align: center;">ortografia i interpunkcja</p>	<p>Pisze ze słuchu, stara się stosować poznane zasady.</p>	<p>Zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne poznawane na lekcjach, stara się je stosować.</p>	<p>Stosuje zasady poznane na lekcjach.</p>	<p>Zna i poprawnie stosuje zasady poznane na lekcjach.</p>

Samokształcenie	aktywność własna ucznia	<p>Rozwija nawyki systematycznego uczenia się.</p> <p>Korzysta z informacji.</p> <p>Uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły.</p>	<p>Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji.</p> <p>Systematycznie pogłębia swoją wiedzę przedmiotową.</p>	<p>Rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, np. uczestniczy w konkursach szkolnych, zajęciach dodatkowych</p> <p>Rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.</p>	<p>Uczestniczy w projektach edukacyjnych oraz konkursach.</p> <p>Rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy.</p> <p>Uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie.</p>
-----------------	-------------------------	---	---	--	---

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych na ocenę dopuszczającą w wymaganiach edukacyjnych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który **spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz co najmniej dwa spośród poniższych warunków:**

- posiada rozszerzoną wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania w danej klasie;
- wypowiedzi ustne oraz pisemne są bezbłędne i cechują się dojrzałością myślenia;
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i międzyszkolnych
lub otrzymał zaświadczenie z tytułem laureata Małopolskiego Konkursu Języka Polskiego.

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia:

Sprawdziany - prace pisemne, testy.

Zadania klasowe – wypracowania.

Konkursy przedmiotowe (tematyczne, wiedzowe, recytatorskie, ortograficzne itp. oraz organizowane przez MKO).

Dyktanda, pisanie z pamięci, kartkówki.

Zadania praktyczne (inscenizacja, recytacja, prezentacja, realizacja projektu, praca w grupach, prace plastyczno - literackie).

Notatki w zeszytach, prowadzenie zeszytu, zadania wykonywane w zeszytach ćwiczeń.

Odpowiedzi ustne, aktywność ucznia (przygotowanie do lekcji, zainteresowanie tematem, udział w dyskusji, kreatywność na lekcji).

Uwagi:

Sprawdziany, prace pisemne oceniane w skali punktowej przeliczane są na ocenę według zasad:

- do 29% punktów - niedostateczny
- 30%- 50% punktów – dopuszczający
- 51% - 70% punktów – dostateczny
- 71% - 90% punktów – dobry
- 91%- 99% punktów – bardzo dobry
- 100% punktów i więcej – celujący

W dokumentowaniu oceniania bieżącego dopuszcza się stawianie znaków „+” i „-”:

- 1) znak „+” przy ocenie bieżącej może postawić nauczyciel, jeżeli uczeń opanował w pełni wiadomości, umiejętności opisane w wymaganiach edukacyjnych na daną ocenę, nie osiągając jednocześnie wymagań do oceny o jeden stopień wyższej;
- 2) znak „-”, jeżeli uczeń posiada niewielkie braki w wiadomościach, umiejętnościach opisanych w wymaganiach edukacyjnych na daną ocenę.

Aktywność oceniana jest przy pomocy „+” i „-”, które są przeliczane na oceny lub bezpośrednio stopniem.